

JĘZYK ESPERANTO W ROZWOJU TURYSTYKI KULTUROWEJ

ESPERANTO IN THE DEVELOPMENT OF CULTURAL TOURISM

Dorota Mączka^{1(A,B,C,D,E,F,G)}

¹Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Mączka D. (2016), *Język esperanto w rozwoju turystyki kulturowej*. Rozprawy Społeczne, 4 (10), s. 25-30.

Wkład autorów:

- A. Zaplanowanie badań
- B. Zebranie danych
- C. Dane – analiza i statystyki
- D. Interpretacja danych
- E. Przygotowanie artykułu
- F. Wyszukiwanie i analiza literatury
- G. Zebranie funduszy

Streszczenie

Esperanto to neutralny język międzynarodowy, który nie należy do żadnego narodu czy kraju. Pełni on rolę języka łączącego kultury całego świata; sprawia, że możliwa staje się komunikacja między ludźmi bez dyskryminacji, gdyż żaden z rozmówców nie posiada kulturowej przewagi w znajomości języka. Turystyka esperancka należy do turystyki kulturowej, a pośrednio do edukacyjnej, rozumianej jako podróż zorientowana na poszerzenie wiedzy uczestników w określonej dziedzinie lub temacie. Miłośnicy tego języka mogą podróżować na światowe i lokalne kongresy, spotkania dla różnych grup zainteresowania oraz indywidualnie do zaprzyjaźnionych osób. Znając ten język, można korzystać z różnych form turystyki – głównie kulturowej, ale także pieszej, górskiej, rowerowej i kajakowej. Przede wszystkim jest to język komunikacji międzyludzkiej. Celem artykułu jest krótkie przedstawienie idei języka esperanto i jego wykorzystania w turystyce kulturowej. Wbrew pozorom język esperanto jest używany przez wielu ludzi na świecie (szacuje się, że od kilkudziesięciu tysięcy do kilku milionów). Ułatwia komunikację międzyludzką oraz turystykę grupową i indywidualną, krajową i zagraniczną. Poza nielicznymi artykułami dotyczącymi promocji tego języka, publikacje o turystyce esperanckiej są nader rzadkie. Artykuł ten napisany został w oparciu o te nieliczne pozycje, z wykorzystaniem stron internetowych w języku esperanto. Autorka tego artykułu jest esperantystką (poziom znajomości języka B2).

Słowa kluczowe: turystyka, turystyka kulturowa, Esperanto, kongres, dziedzictwo kulturowe

Summary

Esperanto is a neutral international language which does not belong to any nation or country. Thus, it plays the role of a language that links cultures around the world making communication among people possible without discrimination since none of the speakers has a cultural advantage in the language knowledge. Esperanto tourism belongs to cultural tourism and indirectly to education, understood as a journey focused on broadening participants' knowledge in a particular field or topic. The lovers of the language can travel to the global and local congresses, meetings for different interest groups and individually to befriended persons. Knowing the language, one can take advantage of various forms of tourism - mainly cultural one, but also hiking, mountain climbing, cycling and canoeing. First of all, this is a language of communication. The purpose of this article is a brief presentation of the idea of Esperanto and its use in cultural tourism. Contrary to appearances, Esperanto is used by many people in the world (as estimated, from tens of thousands to several millions). It facilitates interpersonal communication and group and individual tourism, both domestic and foreign. Apart from a few articles promoting the language, Esperanto publications on tourism are very rare. This article was written basing on the few existing ones and websites in Esperanto. The author of this article is an Esperantist (language level - B2).

Keywords: tourism, cultural tourism, Esperanto, congress, cultural heritage

Tabela: 0

Ryciny: 0

Literatura: 13

Otrzymano: 06.04.2016

Zaakceptowano: 09.05.2016

Wstęp

Pojęcie turystyki obejmuje wyjazdy i pobyty ludzi w innych regionach, krajach i kontynentach. Celem tej migracji jest zwiedzanie zabytków, odpoczynek, dbanie o zdrowie, poznawanie regionów, miast, pięknych i słynnych budowli, lub osobliwości przyrody. Francuski naukowiec, M. Boyer, kładzie

nacisk na społeczny charakter ruchu turystycznego. Stwierdza on, że wycieczki mają charakter poznawczy, kulturowy, edukacyjny. Skłonność do podróży, do odkrywania ciekawostek światowych, słynnych miejsc, ludzi, istnieje od dawna. Jeszcze przed 200 lat nie mówiono o turystyce, ponieważ tylko wąska grupa osób przemieszczała się w celach wojennych, handlowych czy edukacyjnych. Dawna turystyka

Adres korespondencyjny: Dorota Mączka, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, ul. Sidorska 105, 21-500 Biała Podlaska, e-mail: dorcza@yahoo.pl, tel.: 83 344 99 02

Copyright by: Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej, Dorota Mączka

Czasopismo Open Access, wszystkie artykuły udostępniane są na mocy licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-użycie niekomercyjne-na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-SA 4.0, <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

związana była z tradycją młodych przedstawicieli szlachty, którzy pod koniec studiów podróżowali do stolic i głównych miast Europy, w celach nabycia doświadczenia. Później zwyczaj zaczął rozprzestrzeniać się we wszystkich bogatych klasach społecznych, a więc termin turystyka zaczął oznaczać wspólną sferę działalności człowieka. Od XIX w. turystyka rozwinęła się, stając się obecnie zjawiskiem masowym (Gawarecki 1997).

Turystyka kulturowa to nowa kategoria turystyki. Jest to jeden z tych rodzajów turystyki, który w ostatnim czasie zaczął się szybko rozwijać. Świadczy o tym m.in. dokument *Tourism 2020 – Vision*, opracowany przez UN WTO (Światową Organizację Turystyki), prognozujący na podstawie widocznych trendów w krajach rozwiniętych znaczny wzrost zainteresowania elementami edukacyjnymi (*education*), przeżyciowymi (*excitement*) oraz rozrywkowymi. Pojęcie turystyki kulturowej obejmuje: „te wszystkie grupowe lub indywidualne wyprawy o charakterze turystycznym, w których spotkanie uczestników podróży z obiektami, wydarzeniami i innymi walorami kultury wysokiej lub popularnej albo powiększenie ich wiedzy o organizowanym przez człowieka świecie otaczającym jest zasadniczą częścią programu podróży lub stanowi rozstrzygający argument dla indywidualnej decyzji o jej podjęciu lub wzięciu w niej udziału” (Rohrscheidt 2008).

Język esperanto na liście Niematerialnego Dziedzictwa Kultury

Język esperanto istniejący już ponad 100 lat (26 lipca 1887 roku uważany jest za oficjalną datę jego powstania) – według danych szacunkowych, używany jest przez kilka milionów osób na całym świecie. Jest podstawowym językiem wykorzystywanym w pracach Akademii Nauk w San Marino. W języku esperanckim powstało wiele rozpraw naukowych z różnych dziedzin, tysiące przekładów literackich dzieł najwybitniejszych poetów i pisarzy od starożytności po współczesność, a także pokaźny dorobek oryginalnej literatury esperanckiej. Publikowanych jest też wiele czasopism esperanckich. Można więc mówić o wytworzeniu swoistej kultury esperanto, która zyskała charakter kosmopolityczny.

Esperanto podczas 128 lat swego rozwoju uzyskało wszystkie atrybuty języka naturalnego pozwalające na wyrażanie w nim myśli i uczuć oraz wykorzystanie go we wszystkich dziedzinach ludzkiej działalności. Esperanto jest używane wśród języków wybranych przez Google, SKYPE, Firefoxa, Ubuntu i Facebook. Google Translate – (program tłumaczeniowy Google), dodał ostatnio ten język do swej prestiżowej listy 64 języków. Także dzisiejsze dotykowe telefony komórkowe są przystosowane do używania esperanta.

Esperanto jest oficjalnie nauczane w 150 uniwersytetach i innych placówkach szkolnictwa wyższego oraz w 600 elementarnych i podstawowych szkołach w 28 krajach. Posiada bogatą literaturę

składającą się z 50.000 tytułów, z nowymi wydawnictwami ukazującymi się każdego tygodnia. Prócz audycji radiowych w formie podcastów z różnych krajów (m.in. Esperanckie Polskie Radio Internetowe), istnieje 24-godzinna radiostacja o nazwie „Muzaiko”, a także telewizja internetowa w Chinach.

Staraniem polskich esperantystów i dzięki zaangażowaniu posłów i senatorów Rzeczypospolitej Polskiej skupionych w Parlamentarnym Zespole Wspierania Języka Esperanta – pod przewodnictwem Senatora prof. dra hab. inż. Edmunda Wittbrodta oraz we współpracy z polskimi organizacjami esperanckimi jak również wybitnymi krajowymi oraz zagranicznymi osobistościami, MIĘDZY-NARODOWY JĘZYK ESPERANTO uzyskała aprobatę Polskiego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, – prof. dr hab. Małgorzaty Omilanowskiej i wpisany został na Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Polski, co nastąpiło w dniu 31 października 2014 roku (Beyga 2014).

Turystyka esperancka

Turystyka esperancka należy do turystyki kulturowej, a pośrednio do edukacyjnej, rozumianej jako podróż zorientowana na poszerzenie wiedzy uczestników w określonej dziedzinie lub temacie. Do tego rodzaju turystyki zalicza się podróże studyjne, tematyczne, seminaryjne, a także językowe – esperanckie. Głównym ich celem jest kontakt z językiem poprzez innych ludzi, poznanie kultury i mieszkańców, do których się podróżuje. Esperantysty jako ci, którzy mają nadzieję (Estero-nadzieja) wierzą w różność i przyjaźń między narodami, nie dostrzegają różnic rasowych, politycznych, religijnych. To ułatwia relacje między narodami i otwiera na siebie wzajemnie (Wyszowska 2010). Niemal codziennie w różnych częściach świata organizowane są kongresy, festiwale, obozy i inne mniej lub bardziej znane esperanckie spotkania. Uczestniczy w nich zwykle kilkaset osób z kilkudziesięciu krajów reprezentujących własną kulturę narodową.

Turystyka esperancka lub turystyka języka esperanto należy do turystyki kulturowej. Z uwagi na jej podział oraz różne zamiłowania do podróżowania esperantystów, w turystyce esperanckiej można wyróżnić następujące formy:

- turystykę esperancką edukacyjną (językową) obejmującą wyjazdy indywidualne lub grupowe, mające na celu pogłębianie znajomości języka, poznania innych jego użytkowników, a przy okazji dziedzictwa i tradycji wielu krajów świata. Ponadto korzystanie z esperanckich instytucji kulturalnych i naukowych – w tym muzeów czy bibliotek;
- turystykę esperancką kongresowo - ewentualną, której celem są wyjazdy na imprezy esperanckie, w tym m.in. Uniwersalny Kongres Esperantystów (UKE), a także zjazdy, zloty, festiwale itd.;
- turystykę esperancką biograficzną związaną z

poznawaniem życia i działalności twórcy esperanto i wybitnych esperantystów. Podążaniem do miejsc związanych z ich pobytem lub ich upamiętniających. Zaznaczyć należy, iż ta forma nie musi wiązać się ze znajomością języka esperanto. Może być adresowana do wszystkich zainteresowanych zjawiskiem kultury esperanckiej i jej twórcą. Przykładem takiej turystyki biograficznej jest „Szlak Ludwika Zamenhofs” w Białymstoku. Prowadzi on przez 18 punktów na trasie, związanych z twórcą języka oraz kulturami, które przed wojną tworzyły klimat miasta. Ustawiono przy nich tablice z opisem w języku polskim, angielskim i esperanto.

Pięć punktów tego szlaku dotyczy miejsc związanych bezpośrednio z L. Zamenhofem takie jak: jego pomnik, miejsce, gdzie Zamenhof się urodził, szkoła, w której się uczył, Centrum im. Ludwika Zamenhofs przy ul. Warszawskiej, dom przy którym mieszkał Jakub Szapiro - międzywojenny działacz esperancki (<http://www.polskieszlaki.pl/szlak-esperanto-i-wielu-kultur-w-bialymstoku.htm>).

Turystyka esperancka może mieć charakter zorganizowany (zbiorowy) lub niezorganizowany oraz indywidualny. W pierwszym przypadku wyjazdy związane są ze światowymi kongresami organizowanymi dla dorosłych użytkowników (tzw. „duże”, „powszechne” kongresy), jak i równoległe dla młodzieży (tzw. „małe” kongresy). Na tych ewentach pojawia się tysiące delegatów z całego świata (Wyszowska, Jędrzyak 2014).

Turystyka esperancka indywidualna cieszy się dużym zainteresowaniem, zwłaszcza wśród młodych użytkowników języka, którzy chętnie odwiedzają poznanych w Internecie lub na imprezach międzynarodowych, rówieśników-esperantystów. Sprzyja temu ciekawa inicjatywa ułatwiająca tanie podróżowanie, z bezpłatnymi noclegami. Każdego roku organizacja „Pasporto Servo” wydaje książkę adresową esperantystów. W 2011 roku zawierała ona 1089 adresów osób chętnych do przyjęcia gości na bezpłatny nocleg z 90 krajów świata. Jest to niewątpliwie kusząca oferta, ale przeznaczona wyłącznie dla osób znających język. Może być inspiracją do nauki esperanta. W książkowej ofercie gospodarze określają warunki pobytowe np. zakaz palenia, liczbę gości, długość pobyt, a goście posługujący się językiem esperanto – swoje zainteresowania lub potrzeby w stosunku do gospodarzy. Ci chętnie przyjmują ludzi z różnych krajów oraz często pomagają turystom w dalszym transporcie lub w zwiedzaniu miasta i okolic (<http://www.pasportaservo.org/pri-ni/>).

Podobne znaczenie ma strona internetowa „Esperanto kaj turismo. Esperante vojaĝxi tra la mondo” („Esperanto i turystyka. Z Esperantem podróżyć przez świat”), która została stworzona przez Havra Esperanto Group w celu umożliwienia wszystkim zorganizowania swojej podróży przez świat. Podróżnik znajdzie na tej stronie wszystkie

miejsca, w których Esperanto jest używane na całym świecie, zakwaterowanie, restauracje, media, lokalne atrakcje turystyczne i kulturalne (<http://www.gvidilo.net/index.php>).

Imprezy esperanckie na świecie

Największą coroczną imprezą esperancką jest Uniwersalny Kongres Esperanto, który został założony w 1905 roku. Są to ogromne logistyczne przedsięwzięcia, organizowane na przełomie lipca i sierpnia i trwające ok. 8 dni. Do stałych punktów imprezy tradycyjnie należą: wybory władz, dyskusja nad ustalonym tematem kongresu, spotkania grup specjalistycznych, ogłoszenie wyników konkursu literackiego. W ramach tzw. uniwersytetu kongresowego odbywają się cykle prelekcji z różnych dziedzin. Jeden z wieczorów poświęcony jest prezentowaniu kultury narodowej uczestników Kongresu. Esperantyści mogą także korzystać z tworzonych przez organizatorów programów turystycznych. Odbywają się także spektakle teatralne i inne imprezy mające na celu integrację towarzyską. Zazwyczaj w UKÉ organizowanym co roku w innym kraju uczestniczy od 2000 do 4000 esperantystów.

Największym pod względem ilości uczestników był Kongres w 1987 roku w Warszawie, w którym udział wzięło 5946 osób. Ponownie w Polsce odbył się kongres w 2009 roku z okazji 150. urodzin L. Zamenhofs w Białymstoku, gdzie przybyło 1860 esperantystów z 61 krajów. Najwięcej uczestników zgłosiło się z: Polski (301), Francji (242) i Japonii (176) i Niemiec (137). Przybyli uczestnicy także z Australii, Nowej Zelandii, Wietnamu, Madagaskaru i Libanu (www.espero.bialystok.pl, 2015). W 2016 roku 100. w kolejności UKÉ odbył się w dniach 25 lipca – 1 sierpnia 2015 roku w Lille we Francji. Kongresy są znakomitą okazją do promocji miasta i kraju, w którym się odbywają. Generują takie formy turystyki kulturowej jak turystyka dziedzictwa kulturowego, biograficzna, ewentowa, językowa, hobbystyczna itd.

Ważnym spotkaniem dla młodych esperantystów są Międzynarodowe Kongresy Młodzieży, które co roku odbywają się w innym kraju. Są one organizowane corocznie od 1938 roku przez Światową Organizację Młodzieży Esperanckiej (TEJO). W 2015 roku taka impreza odbyła się w dniach 2 - 9 września w Wiesbaden, w Niemczech. W programie miały miejsce wycieczki, wieczorne koncerty, tańce, śpiewy.

Wśród esperantystów popularna jest także turystyka rowerowa. Od końca 1978 roku funkcjonuje Międzynarodowy Esperancki Ruch Rowerowy BEMI, który ma członków w różnych krajach Ameryki, Azji i Europy. Organizuje międzynarodowe rajdy rowerowe. BEMI powstała podczas Międzynarodowego Młodzieżowego Seminarium Niemieckiego Esperanto. Inicjatorami powstania tego ruchu byli Szwajcarzy - Dietrich Michael, Weidmann, Beatrix Kurt i Nelly Achermann. Od wiosny 1980 roku pro-

mowali oni swój Ruch Rowerowy poprzez plakaty i odznaczenia z hasłem „Czy na rowerze? Tak, oczywiście!”. Od 1982 roku organizowane są międzynarodowe rajdy rowerowe. Przykładowo w rajdzie z Passau w południowych Niemczech przez Austrię do Debreczyna na wschodzie Węgier (770 km) w lecie 1983 roku uczestniczyło w sumie ponad 100 młodych rowerzystów. W kolejnych latach głównie podróżowano po Europie. Przykładami są marszruty z Niemiec poprzez Holandię, Belgię do Wielkiej Brytanii. W dniach 21 - 25 lipca 2015 roku odbył się rajd rowerowy z Paryża do Lille we Francji.

Poza turystyką rowerową esperanczy turyści mogą wspólnie wędrować lub zdobywać szczyty na górskich wycieczkach. Przykładowo od 23 lipca do 2 sierpnia 2015 roku odbył się „Milan Zvara piedmarŝo” w Karpatach na Ukrainie (<http://www.eventoj.hu/2015.htm>). Co roku młodzi esperantysty mogą uczestniczyć w prestiżowych imprezach mających długą tradycję, przykładowo Bałtyckie Dni Esperanto (BET), które poprzednio funkcjonowały jako Bałtycki Studencki Obóz Esperanto, działający już w 1959 roku. Początkowo uczestnicy pochodzili z republik bałtyckich, ale obecnie impreza ta przyciąga esperantystów z całej Europy. W BET-46 udział wzięło około 300 osób z trzydziestu krajów.

Osoby znające język esperanto mogą zrzeczać się w różnych organizacjach i podróżować na zjazdy, kongresy i spotkania tematyczne np. co roku organizowane są światowe spotkania kolejarzy esperantystów z całego świata. W dniach 3 - 5 lipca 2015 roku odbyło się Przyjacielskie Spotkanie Esperantystów Kolejarzy w Tata na Węgrzech. Natomiast katolicy zrzeszeni w IKUE (Światowe Stowarzyszenie Katolików Esperantystów) spotkają się w dniach 16 - 23 lipca 2016 roku na 69. kongresie w Nitrze, na Słowacji, aby wspólnie się modlić w języku esperanto.

Przykładowe imprezy esperanckie z podziałem na kontynenty.

- Europa
 - Od 30 czerwca do 4 lipca 2016 roku odbył się 75. Hiszpański Kongres Esperanto w Herrera del Duque. W programie przewidziano prelekcje, sztuki teatralne, koncerty, wycieczkę do sanktuarium Matki Bożej Gaudelupe i wiele atrakcji.
 - Od 2 do 13 lipca 2015 roku zorganizowano 12-dniowe Esperanckie Spotkanie w Braszow w Rumunii, podczas którego odkrywano uroki Transylwanii, stolicę Rumunii- Bukareszt oraz inne atrakcyjne miejsca.
- Azja
 - W dniach 20 - 21 czerwca 2015 roku odbył się 63. Kongres esperantystów w Kansajo-Kioto w Japonii. W programie przewidziano wycieczki i zwiedzanie miast japońskich, naukę języka, poznanie miejscowej kultury, wspólną muzykę.
 - W dniach 31 października - 1 grudnia 2015 roku miał miejsce 16. Kongres Tyugoku i Siko w Szimonoseki w Japonii.

- Afryka
 - Od 13 do 20 sierpnia 2016 roku miał miejsce VI Afrykański Kongres Esperantystów w Rumonge w Burundi. Jest to najważniejsze międzynarodowe spotkanie esperantystów w Afryce. Głównym jego celem jest łączenie miłośników języka z całej Afryki dla wymiany doświadczeń i wspólnych planów rozwoju esperanta.
- Ameryka
 - W dniach 16 - 18 maja 2015 roku odbyło się 12. MEKARO - Środkowo-Kanadyjskie Spotkanie Esperantystów - Toronto, Ontario, Kanada. Jest to tygodniowa impreza o charakterze turystycznym w przyjacielskiej atmosferze.

Od 30 czerwca do 9 lipiec 2015 roku zorganizowano „Północno-Amerykańskie Letnie Spotkanie” w Uniwersytecie William Peace w Raleigh w Północnej Karolinie. Podczas 8-dniowej imprezy esperanckiej uczestnicy mogli zwiedzać muzea, skosztować potraw regionalnych oraz odwiedzić miejscowy uniwersytet. (<http://www.eventoj.hu/2015/2016.htm>).

Turystyka esperancka w Polsce

Znajomość języka esperanto daje duże możliwości podróżowania po świecie, jednak nie każdego stać na tak kosztowne imprezy, dlatego dobrym rozwiązaniem są spotkania krajowe, na których również zapraszani są goście zagraniczni. Dają to możliwość kontaktów z esperantystami bez ponoszenia dużych obciążeń finansowych.

- W Mielnie, w pobliżu Koszalina, odbywają się corocznie od 1992 roku w dniach 9 - 20 czerwca Bałtyckie Esperanckie Spotkania, z bogatym i zróżnicowanym programem wypoczynkowym, edukacyjnym i kulturalnym m.in. wspólne śpiewy, wycieczki do Koszalina i okolic, pobyty nad morzem. Esperantysty mogą uczestniczyć m.in. w gimnastyce Tai Chi Chuan. W imprezie tej corocznie udział bierze około 80 osób z 12 krajów.
- W Szczawnie-Zdroju (od 2015 roku w Dusznikach Zdroju) są organizowane już po raz 48 Międzynarodowe Esperanckie Wczasy połączone z Esperanckim Festiwalem Filmowym (filmy dokumentalne esperantysty, dziennikarza Romana Dobrzyńskiego). Wczasy te są kontynuacją wakacyjnych spotkań w Międzygórzu, które organizowane były w latach 1965-1990, a później w innych ośrodkach śląskich. Te spotkania kulturalne oferowały bogaty program turystyczny i kursy języka esperanto dla uczestników. Przykładowo w 2014 roku w Szczawnie - Zdroju przez tydzień przebywało 30 esperantystów m.in. z Polski, Czech, Japonii, Austrii, Niemiec i Holandii.
- Corocznym wydarzeniem esperanckim jest „ARKONES” w Poznaniu, organizowany w dniach 25 - 27 września. Jest to niezależny

kulturalnie i artystycznie festiwal esperanto, głównie przeznaczony dla młodych miłośników języka i z pewnością jedno z największych spotkań kulturalnych związanych z językiem esperanto. W 2014 roku uczestniczyło w nim 170 esperantystów z 21 krajów (www.arkones.org/pl).

- W dniach 22 - 24 kwietnia 2016 roku odbyła się Szczecińska Esperancka Wiosna. W programie goście zwiedzili m.in. parki narodowe, miasto Szczecin, podzielili się doświadczeniem i wspólnie spędzili czas przy esperanckich śpiewach i nauce języka.
- Ogólnopolskie Rekolekcje w Częstochowie jak co roku odbyły się w dniach 9-11 października 2015 roku w Domu Rekolekcyjnym sióstr Elżbietanek na ul. Zgody 15 a. Msza św. w języku esperanto została odprawiona na Jasnej Górze w kaplicy słynącego cudami Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej.

Miłośnicy turystyki kwalifikowanej mogą wykorzystać znajomość języka do wspólnych spotkań, przykładowo:

- Corocznie w dniu 21 czerwca organizowana jest impreza „Międzynarodowe Górskie Spotkanie” na szczycie Czantorii w pobliżu granicy z Czechami.
- W dniach 21 - 23 sierpnia 2015 roku odbyło się już po raz 10 esperanckie kajakowanie rzeką Drwęcą.

Polska jest krajem, do którego także przyjeżdżają turyści całego świata w celach edukacyjnych. Powodem są m.in. studia podyplomowe z esperantologii na kierunku interlingwistyka na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Studia mają międzynarodowy charakter: wykładowcy i studenci pochodzą z różnych krajów. Spotkania odbywają się raz w semestrze. Słuchacze w międzyczasie studiują w domu i konsultują się z wykładowcami przez Internet. Językiem wykładowym jest esperanto. W październiku 2015 roku studioowało 20 studentów z 10 krajów, w tym 5 z Brazylii (Koutny 2015).

Podsumowanie

Esperanto jest czynnikiem, który sprzyja rozwojowi różnych form turystyki, w tym turystyce kulturowej. Ponad 128 letnie funkcjonowanie tego języka i stały jego rozwój jest spowodowany potrzebą korzystania z łatwego języka w celu porozumiewania się w świecie, a co za tym idzie wykorzystywania go do podróży. Mimo dominacji języka angielskiego młodzi ludzie wykazują zainteresowanie esperantem, co jest widoczne w tworzonych uczelnianych studenckich kołach Esperanto oraz młodzieżowych stowarzyszeniach. Wśród esperantystów panuje przekonanie, że „po angielsku lub po hiszpańsku ludzie się porozumiewają, ale po esperancku – zaprzyjaźniają się” (Wyszowska, Jędrusiak 2014).

Turystyka esperancka cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodych i starszych ludzi na całym świecie. Duże centra esperantystów zauważalne są we Francji, Niemczech, Węgrzech na Słowacji i w Czechach. Poza Europą językiem esperanto interesują się nieustannie Chińczycy, Afrykanie (Republika Kongo, Senegal) oraz w Ameryce. Szkoda, że w Polsce idea Esperanta i jego wpływu na turystykę nie ma promocji i zrozumienia. Niewielka też jest wiedza wśród młodego pokolenia o tym języku. A przecież zanim dobrze opanują oni język angielski mogliby z językiem esperanto przemierzać świat, zdobywać doświadczenie turystyczne, pogłębiać wiedzę o świecie, a także rozwijać umiejętności językowe.

W ramach propagowania znajomości języka esperanto, wzorem innych krajów można uczyć go fakultatywnie w szkołach i uczelniach wyższych. Dobrym przykładem jest Uniwersytet Jagielloński, gdzie prowadzone są kursy tego języka dla studentów i jednocześnie stwarzane są możliwości kontaktów z esperantystami poprzez wspólne imprezy.

Papież Jan Paweł II jeszcze jako metropolita krakowski, pozdrawiając w 1977 roku uczestników 37. kongresu IKUE w Częstochowie, powiedział: *„Jedna wiara i jedna miłość niech dopomogą wam jednoczyć rozbitą świat w jedną owczarnię pod jednym Pasterzem. Jeden ponadnarodowy język – esperanto – także niech służy skutecznie do tego szlachetnego celu”*. W 1994 roku dołączył Esperanto do języków, w których wypowiadał swoje pozdrowienia „urbi et orbi”, umieszczając je zawsze jako trzecie od końca, przed językiem polskim i łaciną (Tempczyk 2005).

Literatura:

1. Beyga A. (2014), *Esperanto na liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego Polski*. <http://nowinylokalne.pl/esperanto-na-liscie-niematerialnego-dziedzictwa-kulturowego-polski> (data dostępu: 29.01.2016).
2. Gawarecki W. (1997), *Turystyka*. PWE, Warszawa.
3. Koutny I. (2015), *Interlingvistikaj Studoj de UAM*. <http://www.staff.amu.edu.pl/~interl/interlingvistiko/studoj.html> (data dostępu: 26.01.2016).
4. Rohrscheidt Mikos (2008), *Turystyka Kulturowa. Wokół definicji*. Turystyka Kulturowa, Nr 1, <http://www.turystykakulturowa.org/pdf/> (data dostępu: 27.01.2015).
5. Tempczyk K. (2005), *Czy święci mówią w Esperanto*. Malbork.

6. Wyszowska I. (2010), *Turystyka esperancka jedną z propozycji współczesnego podróżowania*, W: M. Kaziemierczak (red.), *Współczesne podróże kulturowe*. Wydawnictwo Akademii Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego w Poznaniu, Poznań.
7. Wyszowska I., Jędrysiak T. (2014), *Dziedzictwo kulturowe Ludwika Zamenhofa – idea przeszłości czy przyszłości?* Turystyka kulturowa, Nr 6, s. 70-89, http://www.turystykakulturowa.org/pdf/2014_06_03a.pdf. (data dostępu: 26.01.2015).
8. www.arkones.org/pl (data dostępu: 28.01.2016).
9. www.espero.bialystok.pl (data dostępu: 27.01.2016).
10. www.eventoj.hu/2015/2016.htm (data dostępu: 27.01.2016).
11. www.gvidilo.net/index.php (data dostępu: 21.01.2016).
12. www.pasportaservo.org/pri-ni/ (data dostępu: 26.01.2016).
13. www.polskieszlaki.pl/szlak-esperanto-i-wielu-kultur-w-bialymstoku.htm (data dostępu: 27.01.2016).